

Obrambni vestnik.

+ **Odgovor »Slovenec«.** S Štajerskega nam pišejo: »Slovenec« z dne 13. aprila t. l. se hoče na zloben način norčevati iz članka, ki je prinesel »Učit. Tovariš« dne 12. aprila t. l. Dotični članek je izšel iz vrst mlajšega učiteljskega in iz njega je razvidno, kako velika je že beda med učiteljskim, ki namerava poseči po vseh mogočih sredstvih — celo po takih, ki niso učiteljskemu stanu primerni — samo da si prisluži denar za hrano in obleko. »Slovenec« ve dobro, da bi kmalu videla vsa javnost laž klerikalnih poslancev in njih kler, glasil, če bi učiteljsvo nastopilo naznanje, kakor mu dovoljuje plača, in če ne bi zakrivalo svoje bede.

Po svoji stari navadi je ponatisnil »Slovenec« le košček članka ter dodal dobesedno: »Raztrgane hlače, stare škarpete preluknjani klobuk s kurjim peresom. To bo demonstracija. Včasih ni bilo po »Učiteljskem Tovarišu« ne konca ne kraja zabavljanja in norčevanja čez učitelje v stari konkordatski dobi in vsaka številka je bila polna samih »štifelpucarjev«. Nam se pa zdi, da se modernemu učitelju še veliko slabše godi kakor onim možem, katerim pač ni bilo treba opozarjati javnost na svojo revščino na tak način, kakor jo nameravajo mlajši liberalni učitelji. Do zboljšanja učiteljskih plač mora tako in tako priti, to se samo ob sebi razume. Toda kje naj vzamejo dežele redno pokritje za več stotisočev novih izdatkov za to zboljšanje, predno se deželne finance ne sanirajo? Na drugi strani bi si pa tudi marsikak liberalni učitelj svoje stanje izboljšal, samo ko bi hotel prijeti za kako drugo delo v raznih gospodarskih zavodih, pri društvih in pri cerkvenem petju, namesto da kuje neslane dopise v liberalne liste in pa zgublja denar in čas z liberalno agitacijo med našim ljudstvom.«

Torej jih je vendar strah tega koraka učiteljskega. Vemo, da si gospodje pri »Slovenec« želijo nazaj konkordatske dobe. To pač ostane samo pobožna želja. Župnikov »štifelpucer« pač ne bo dandanes več noben učitelj, ker za to ni treba mature na učiteljskih; za to bo že moral biti dober dandanes tudi kak analfabet, ki vam jih na Kranjskem itak ne manjka, saj so ravno ti poslednji večina in glavna opora S. L. S. na Kranjskem in Kmečke zveze na Štajerskem.

Nadalje pa »Slovenec« pripoznava, da mora priti do izboljšanja učiteljskih plač. Toda ne mislimo, da »Slovenec« misli resno. Poglejmo preteklost. Jaklič in Ravnikar sta tudi obljubovala Slomškarjem izboljšanje plač. In pri glasovanju v deželni zboru? Pfu! Čudimo se štajerski učitelji, da se ne najde med kranjskim učiteljskim človek, ki bi tema dvema pljunil v obraz in ju oklofotal, ker s takimi ljudmi se ne more drugače govoriti. Kje naj vzamejo dežele denar? Seveda za učiteljsvo ga ne bo nikjer. Za kanone ga je dovolj. Zakaj pa ni bil sprejet v državnem zboru Pacherjev predlog? Ali ni padel ravno z glasovi poslancev, katerih glasil je »Slovenec«? Ali se še spominjate besed dr. Kreka in dr. Sušteršiča: »Naj poginejo kot psi za plotom!« In vi se drznete pisati, da razmotrivate, kako zboljšati uč. plače? Hinavci!

Če bi pisali, da resno razmotrivate z vašo kranjsko S. L. S., na čelu ji dr. Krek in dr. Sušteršič, kako učiteljem se to vzeti, kar imajo, in jih ponižati za farovške hlapce, bi vam verjeli, tako pa ni mogoče. Da so taki vaši cilji, kažejo vaša dejanja dosedaj. Pokažite, kaj ste storili za učiteljsvo! Denuncirali ga ste in preganjali! To je vse, kar ste storili.

Zaslugek v vaših gospodarskih zavodih pa dobi, kakor veste, le kak koritar, ki so ga razmere in ubožstvo prisilili, da je uklonil svoj duh in značaj; zaslužka vi vendar ne dajete ljudem, ki se drznejo še po svoje misliti in za to ga taki, ki še nimamo duševnih škarpet, tudi pri vas iskali ne bomo. Svet je širok. Bomo že kje dobili kak postranski zaslužek, četudi ne bo stanu primeren, samo da ostane duh svoboden in da ne poginemo kot psi za plotom po želji dr. Kreka in dr. Sušteršiča!

Torej konkordata ne dosežete niti s stradanjem. Mlad učitelj.

Srednješolski vestnik.

** **Ustanovitev višje državne realke v Fürstenfeldu.** Graški dnevnik poroča, da z nemalim zadoščenjem, da je razširjanje sedanje nižje državne realke v Fürstenfeldu na Srednjem Štajerskem v višjo državno realko gotova stvar. Na ta način bodo imeli štajerski Nemci v celem 5 višjih realk — 4 državne in 1 deželno — Slovenci pa nobene. Še tistih žalostnih paralel na višji državni realki v Mariboru, ki bi bile le surogat slovenskega zavoda, nam ne dovolijo. Da naši fantje na ta način nimajo prilike študirati na realki, je več kot jasno. Kake posledice ima to za naše narodno gospodarstvo, tudi menda ne bo treba na

dolgo in široko razlagati. Ne le, da nam nemška vlada ne da nobene realke na Štajerskem, sedanja naučna uprava se tudi trudi uničiti in odprviti prvi začetek slovenskega srednješolstva na Štajerskem, slovenske samostojne gimnazijske razrede v Celju. Tako nam dele zasušeno za zasušeno, naši državni poslanci pa se na povleje duhovščine kar cedijo same lojalnosti in hlapčevstva sedanjemu režimu na Dunaju. Za stotine milijonov, ki se bodo porabili za armado in vojno mornarico, bodo glasovali, ne da bi odločno zahtevali kaj tudi za naše kulturne potrebe! Štajerski Slovenci, kako dolgo bomo še prenašali te sramotne kulturne razmere?

** **Imenovan je za prvega učitelja na ljubljanski realki** dosedanj provizorični učitelj istotam Karel Cora. — Naučno ministrstvo je profesorja na državni gimnaziji v Kočevju Antona Jošta tudi za leto 1912/13 pridelilo celjskim samostojnim nemško - slovenskim gimnazijskim razredom v Celju.

** **Aprobirana srednješolska knjiga.** C. kr. ministrstvo za bogočastje in nauk je odobrilo z razp. 3. IV. 1912., št. 14855., slovensko srednješolsko knjigo »Logika kot splošno vednoslovje«, napisal dr. K. Ozvald, Tiskala in založila »Goriška tiskarna« A. Gabršček, cena vez. knjigi 2 K 50 v. Navedena knjiga se lahko uvede po vseh srednjih šolah, po katerih poučujejo filozofsko propedeutiko v slovenskem jeziku.

** **Ali naj se italijanski dijaki uče slovenščine?** To vprašanje daje že nekaj časa povoda za precej živahne debate v italijanskem taboru. Velika večina je seveda — zarita v svojo slepoto — proti temu, da bi se italijanski dijaki učili slovenščine, le tupatam se oglašajo boječ kak glas v nasprotnem smislu. Te dni so imeli zopet v Gorici italijanski dijaki in profesorji sestanek, na katerem so pretresali vprašanje, ali naj bo slovenščina za Italijane obvezen predmet na gimnaziji v Gorici. Mnenja so se križala. Prof. Pitacco se je izrazil proti slovenščini za francoščino. Profesor Turus za slovenščino. Slednjič so sprejeli resolucijo, da se namreč prepušča dijakom, naj sami izbirajo med obema jezikoma. — Mi pa slovenskim dijakom svetujemo, naj se pridno uče italijanskega jezika!

** **Italijanski visokošolci in uvedba slovenščine na gimnaziji.** Že mesece se pripravajo tržaški Italijani, ali naj bi uvedli slovenščino ali francoščino kot predmet na tukajšnji italijanski gimnaziji. Tržaški Italijani odločno odklanjajo slovenščino, slovenski jezik je tudi goriškim Lahom barbarski in jezik zaničevanja malega naroda, ali večina bi vendar hotela slovenščino. Iz te zagate jih ni rešil niti shod goriškega dijaštva. Prepripi so se tri ure, naposled so sklenili: »Akademični študentje, zbrani na zborovanju po § 2. na večer 15. aprila, uvažujoč mnenje posameznih docentov, ki se zavzemajo za različna mnenja v stvari uvedbe slovenščine ali francoščine na italijanski goriški gimnaziji, se strinjajo z idejami, ki so obveljale na zborovanju goriškim docentov in italijanskim staršem, kjer se je določilo, da si vsak lahko svobodno izbira francoščino ali slovenščino. Tako daleč so prišli italijanski visokošolci, da ne znajo štilizirati niti navadne resolucije. »Gazzettino« jim očita pomanjkanje logičnega mišljenja in znanja — gramatike.

Politiški pregled.

* **Skupni proračun. Pol milijarde za militarizem.** V skupnem proračunu znašajo potrebščine 470,923,322 kron, to je za 22,3 milijonov K več kakor lani. Če se odbijejo dohodki carin, odpada po ključu na Avstrijo 182, na Ogrsko 104 milijone. Zahteve ministrstva za zunanje zadeve znašajo 16,2 mil. kron v rednem in 247,619 K v izrednem proračunu. Skupna zahteva je za 673,789 kron večja od lanske. — Vojni proračun obsega v rednih zahtevah 372,380 tisoč 531 K; izredne vojne zahteve znašajo 5,286,140 K; zahteve za bosanske čete pa 12,768,346 K. — Mornariški proračun obsega v rednih potrebščinah 67,714,000 K; izredne mornariške potrebščine znašajo 4,043,000 K. — Skupne potrebščine vojske in mornarice so proračunjene na 449,423 tisoč 881 kron! To je za 21,636,254 K več kakor lani.

* **Češčina v nemških šolah.** Naučno ministrstvo je izdalo odlok, s katerim uvaja na nemških srednjih šolah na Češkem češki jezik kot obligatni učni predmet s tremi urami na teden. — V Pragi ustanove posebne nemške kurze za češke uradnike in narobe.

* **Novo ogrsko ministrstvo.** Novo ministrstvo je sestavljeno. Lukacs prevzema prdsedstvo, notranje zadeve in ministrstvo a latere bivši državni tajnik Teleszky bo finančni in Josipovič minister za Hrvatsko. Ostale portfelje obdrže dosedanj ministri.

Kranjske vesti.

—r— **Lansko leto v mesecu avgustu** so bile vse šole na Kranjskem preplavljene z dopisi, s katerimi se razglašajo: Vsled odloka c. kr. dež. šol. sveta z dne 5. julija 1911, št. 4202., se lahko uvede na ljudskih šolah neobligatni pouk v nemščini v l. 1911-1912 proti remuneraciji. — Nekateri so sprejeli to z zadovoljstvom, misleč: »Zviša se nam majhen vir dohodkov. Presneto, kakih 80 K na leto, to je v današnjih dneh že nekaj.« Zato so se mnogi učitelji vrgli na nemščino. A glej! Lisica je lovca prevarila! Ko učitelji učijo nemščino že večnoma od novega leta, so sedaj dobili zopet dopis: Vsled odloka c. kr. dež. šol. sveta z dne 26. marca 1912., št. 9138., se nakaže remuneracija za neobl. nemški pouk šole v letu 1912 — 13. — Najprej naznanijo, da se nakaže remuneracija za l. 1911. — 12 in ko učitelji učijo že več mesecev, se zopet odredi, da to velja za prihodnje leto. Kdo poplača učiteljsvo ta trud? To se pravi, imeti učiteljsvo za norca. Pokaže se jim majhen košček kruha, ko ga hočejo pograbiti izstradane roke, pa se jim — odtegne.

—r— **Šolske vesti.** Na mestni nemški deški šoli v Ljubljani je imenovana za volonterko Marija Kesslerjeva namesto učitelja Alojzija Gorupa, ki je na dopustu; na četrti slovenski mestni deški šoli v Ljubljani je imenovana za volonterko Ana Likozarjeva namesto Franca Škulja, ki je na dopustu.

—r— **Zeleni Jurij** bo letos svoj god praznoval na Dolenjski cesti v dobroznani Marenčevovi gostilni. Gostilničar g. Jurij Marenče priredi na Jurjevo nedeljo t. i. 28. t. m. v svoji gostilni veliko veselico na korist pogorelcem na Ježici. Spored bo jako zanimiv, obsegal bo godbo, petje in različna razveseljevanja. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina prosta. Pred veselici prostori bo velika podoba »zelenega Jurija« s prijaznim vabilom: Dom Jurjev vabi vas zeleni, kar vas veseljih je — vsi k meni!

—r— **Tečaj za učitelje meščanskih šol.** Glasom razpisa deželnega šolskega sveta za Kranjsko z dne 11. aprila 1912, št. 2286, je dovolilo ministrstvo za uk in bogočastje z razpisom z dne 16. marca t. l., št. 3329, na učiteljsku v Ljubljani v šolskem letu 1912/13 celoletni tečaj za učitelje meščanskih šol. Predavala se bo pedagogika, nemški in slovenski jezik, zemljepis in zgodovina, vsega skupaj 14 ur na teden. Kdor se namerava udeležiti tega tečaja, naj se prijavi potom pristojnega okrajnega šolskega sveta pravočasno tako, da bo prošnja najkasneje do 1. avgusta v rokah ravnateljstva c. kr. učiteljskega v Ljubljani. Prošnji je priložiti izpričevalo zrelosti za ljudske šole, oziroma tudi izpričevalo učnega usposobljenja za ljudske šole. Učiteljem in učiteljicam, ki službujejo na javnih kranjskih šolah v okrajih na deželi in dobe dovoljenje, da pohajajo tečaj za meščanske učitelje, se plača namestnika v šolski službi iz normalnega šolskega zaklada.

Štajerske vesti.

—š— **Novo bojno društvo proti Slovincem na Štajerskem.** Novo bojno društvo proti Slovincem, se zove »Heimstatt«. Namene in smotre ima iste kakor »Südmarka«. Glavni kolovodja tega društva je Fraiž, ki so ga iz gotovih ozirov izključili iz »Südmarke«.

Istrske vesti.

—i— **Novo društvo.** Namestništvo je vzelo na znanje pravila »Hrvatskega društva Nada« v Fuškolinu pri Poreču.

—i— **Razpisana služba.** Na učiteljsku z italijanskim učnim jezikom v Kopru je z začetkom šolskega leta 1912—13 popolniti definitivno mesto vadniškega učitelja. Prošnje do 10. majnika istrskemu deželni šolskemu svetu v Trstu.

Tržaške vesti.

—t— **Kdor želi naročiti knjigo** tov. Josipa Ribičiča, učitelja na Ciril-Metodovi šoli v Trstu, »Kraljestvo čebel« (mladinski spis), naj se obrne direktno na »Učiteljsko tiskarno v Ljubljani z dopisnico. Knjiga stane samo 80 h in je prav zanimiva za mladino in prikladna za šolarske knjižnice. Opozorjamo na današnji listek!

—t— **Pogreb.** Dne 17. t. m. popoldne se je vršil pogreb komaj dvaindvajsetletne gospe Gabrijele Šemetove, soproge tovariša Šemeta, učitelja na CM. šoli. Udeležba je bila veličastna in je kazala, kako splošno priljubljena je bila pokojnica. Udeležili so se pogreba pred vsem deželni šol. nadzornik F. Matejčič, okr. šol. nadzornik Nekerman, učiteljsvo obeh dekliških in deške CM. šole, zastopniki okoličanskega učiteljskega, učenke slov. trgovskih tečajev in vse polno drugega občinstva. Na vseh vencih so bili samo slovenski napisi. Tov.

učitelju Šemetu je zadnja čast, ki so jo pokojnici izkazali tako mnogoštevilni udeleženci, gotovo v veliko tolažbo in uteho ob nenadomestni izgubi.

—t— **Tržaška podružnica »Glasbene Matice«** priredi v soboto, dne 4. maja 1912 svoj V. koncert. Na tem koncertu se bo izvajalo drugo največje slovensko glasbeno delo P. Hugolina Sattnerja »Jeftejeva prisega«, za mešan zbor, sopran, alt in bas-solo. Poleg tega velikega dela so na vzporedno še razni solospesi in orkestralne točke. Opozorjamo vse slovensko občinstvo v Trstu in okolici na ta koncert. Prevodja je tovariš K. Mahkota.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša **PROKOP SKOROVŠKY** in sin v Humpolcu na Češkem. Vzorci na željo franco. Zelo zmerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Splošni vestnik.

Opozorjamo na prilogo Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Moje prvo berilo. Naznanjamo, da je dobilo »Moje prvo berilo« (abecednik), ki ga je sestavil učitelj Karel Wider predaproboacijo od naučnega ministrstva in pride takoj v tisk. Ocena o tej novi začetnici od strani večakov je zelo laskava. Knjiga, ki nam je bila zelo potrebna, bode lično izvršena in bodo vse slike v njej v barvotisku. Knjigo založi »Učit. tiskarna« in upamo, da jo hitro dotiska, in se uvede že prihodnje šolsko leto.

Razstava vajenskih izdelkov na obrtno-nadaljevalnih šolah v Ljubljani. Na obrtno-nadaljevalnih šolah, to je: na strokovni nadaljevalnici za mehansko-tehniške obrti v Komenskega ulici; na strokovni nadaljevalnici za stavbne obrti na Cozjovi cesti; na moškem oddelku strokovne nadaljevalnice za umetne in oblačilne obrti na Prulah; na ženskem oddelku strokovne nadaljevalnice za umetne in oblačilne obrti na Erjavčevi cesti in na splošni obrtni nadaljevalnici na Erjavčevi cesti se zaključijo šolsko leto 1911/1912 v nedeljo dne 28. aprila 1912. Na vsaki teh šol bo z zaključkom šolskega leta združena tudi lokalna razstava vajenskih izdelkov, ki bo trajala omenjenega dne od osmih zjutraj do dvanajstih popoldne. Na to razstavo opozarja šolski odbor vse mojstre, starejše vajence in pa sploh prijatelje obrtnega šolstva ter zanesljivo pričakuje, da se bodo njegovemu povabilu v mnogobrojnem številu odzvali.

Pomlad prihaja! Pišite po vzorcu V. J. Havlička in brat, Kopališče Podébrady, slavno znani leta 1887 založeni izvozni tvrdki modnega blaga in platna, ki obhaja svoj 52letni jubilej in razpošilja ravnokar izgotovljene, zbirke vzorcev spomladanskih in letnih novosti modnega blaga za kostume, krila in bluže, zefirov, pralne svile, platno in delene za krilo, izber za neveste, najfinejših damastov, raznih tkanin in kavni garnituri, brisač, robcev itd. Priporočamo to češko tvrdko cenj učiteljsvu. Pri sklicevanju na naš list pošilja vzorce gratis.

Z gospodarskega polja.

= **Perutninarški tečaj na Grmu.** Kmetijska šola na Grmu priredi ob popoldnevih dne 12. in 16. maja t. l. perutninarški tečaj s sledečim vzporedom: V nedeljo 12. maja od 3. do 5. popoldne: Važnost perutninarstva. Dohodki kokošereje. Napake pri kokošereji. Vrednost kokoških plemen. Odbiranje kokoši za plemo. Na praznik 16. maja od 3. do 5. popoldne: Izboljšanje kokošereje. Krmljenje kokoši. Strežba kokoši. Bolezni pri kokoših. Izboljšanje kurnikov. Pouk bo združen s praktičnim razkazovanjem. Tečaj je namenjen gospodinjam in kmetijskim dekletom.

= **Tečaj za pridelovanje zelenjadi** priredi kmetijska šola na Grmu dne 13., 14. in 15. maja t. l. z naslednjim vzporedom: V ponedeljek, dne 13. maja: Od 2. do 4. popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 14. maja: Od 8. do 10. popoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadij in zgodnje zelenjadi v gorkih lehih in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semena po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za prodajo in domačo rabo. Od 4. do 5. ure: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 15. maja od 8. do 11. popoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). Oddajenim in podpore potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 2 K na dan. Podpora dobe le tisti, katerim se izrečno do-

voli in ki zanjo do 5. maja po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju le omejeno število udeležencev, se je zglasiti za tečaj do 5. maja. Vabimo naše gospodinje in kmetiška dekleta k obilni udeležbi!

Žrtve kapitalizma.

Strašna vest kroži po listih vsega kulturnega sveta.

»Titanic«, ponos angleškega naroda, rekord v moderni tehniki, leži na dnu morja po priliki 1000 km od Novega Jorka, kamor je bil namenjen s tisoči potnikov.

V nedeljo, 14. t. m., je treščil z vso silo ob plavajoč lednik in po štirih urah borbe z elementi je izginil pod vodo, potegnivši s seboj nad 1500 oseb.

To je kratek popis nesreče, ki nima para v vsej zgodovini človeštva. Se nikdar ni požrlo morje z eno samo ladjo tolikih zakladov, še nikdar toliko človeških bitij kakor zdaj.

Z nemškim parnikom »Elbe« 1. 1893., s francosko »Bourgogne« 1898., s parnikom »Sirius« 1. 1906. je našlo hladni grob v morju sicer več sto ljudi, toda toliko kakor sedaj ni umrlo ljudi z vsemi tremi ladjami.

V rusko-japonski vojni je potegnila oklopna »Petropavlovsk« nekako 500 mož s seboj, pri Čušimi je našlo smrt v valovih z oklopno »Suvorov« okolo 900 mož, ki so dali življenje za carja, za dom. Toda 1500 žrtev naenkrat, t. j. število, ki trga človeku srce.

Koliko solz, koliko gorja je povzročila ta katastrofa!

Ves svet žaluje, iz Evrope, Amerike, Azije in daljnje Avstralije hite sožalje na Angleško. Toda kaj pomaga vse to. Mrtvih to ne prebudi, živim ne pomaga mnogo, le nekoliko tolažilnega balzama za ranjeno srce so vse te izjave. Še par dni, in vse bo pozabljeno. Na dnu oceana spe zadnje spanje žrtve poklica, sužnji moderne človeške družbe, zraven njih le v lepših kabinah zastopniki vladajočih kast, kar se jih ni rešilo. Človeški um je zopet enkrat podlegel. Titanska moč prirode je strla v malo urah, za kar se je trudilo tisoče najboljših sinov ponosnega Albiona leta in leta.

Čudež tehnike, ladja, ki je prekosila vse dosedaj zgrajene pomorske kolose, je izginila za vedno.

Toda kaj naj ima vse to naštevane faktov skupnega z naslovom, ki ga sem dal tem vrsticam.

Nekoliko potrpljenja prosim in kmalu razjasnim zadevo.

Da morem to storiti lažje, posežem v zgodovino rivalov, ki si hočeta deliti svetovno nadvlado.

Anglija se drži še dandanes načela, da je ona vladarica morja, ki dela lahko, kar hoče, vse drugo ji mora biti pokorno. Več stoletij je dominirala, neomejeno vladajoč oceanu. Holandsko, Španjo, Portugasko, Francijo, ki so ji bile nevarne konkurentinje, so se umaknile. Prve tri države so danes prave ničle v svetovnem pomorskem prometu, posebno velja to za pirenejsko državo.

Holandsko ima sicer cvetočo trgovino, toda v primeri z Anglijo ni to niti nrvica, Francija, do nedavno druga pomorska velevalst, je zlezla na četrto, skoraj na peto mesto.

Ravnotako je z industrijo. Vse devetnajsto stoletje je bil Anglež prvi. Prodajal je, izvažal je na vse kraje. Vsi produkti zemlje so romali v Anglijo in od tam se vračali predelani domov. Angleška zastava je obvladovala oceane, angleška industrija je bila edina, v čigar sencu so vse druge zatemnjevale. Angleški kapital je bil povsod.

Ob koncu 19. stoletja je dobila Anglija, seveda ne mislimo tu ljudstva, ampak kapitalistične kroge, veleindustrijalce, nevarnega konkurenta. Na kontinentu je začela napredovati uprav z gigantskimi koraki Nemčija. Do leta 1870 razkosana do leta 1888 in še čez skromna, je dosegla do zdaj že take višine, da se Anglež ogleduje, če je prostora za oba na globusu. Nemška industrija dela ogromno konkurenco angleški, nemški kapital izpodriva marsikje angleškega, nemška trobojnica plapolja dandanes po vseh morjih in to na trgovskih kakor na bojnih ladjah, Angleški imperalizem, njegov neizmerni egoizem sta v skrbeh za bodočnost.

Preprost Nemec seveda tega ne vidi, ravno tako se angleški proletarec bore malo ogreva za nadvlado na svetu, saj veta oba, da jima to ne koristi prav nič, toda vladajoči krogi, ki se igrajo z življenjem tisočev kakor mačka z mišjo, ti se ogrevajo za izključno nadvlado. Tem krogom v korist je moral Bur žrtvovati samostojnost, tem krogom v korist je še vedno 200.000.000 Indijcev skoro da brezpravnih. Milijoni stradajo, da morejo ti krogi metati milijarde v žrelo nenasitne konkurence. Ta je tako silna, da leži po raznih ogromnih skladiščih blaga, vrednega milijone, ki ne bo nikdar koristilo ljudstvu. Le zaradi strašne nevoščljivosti med tema grabežljivcima, ki bi rada delila svet, je ves svet v orožju od pet do glave.

Koliko bi imelo človeštvo koristi, ko bi priznala drug drugemu pravico do obstoja!

Ravno tej maniji, kdo bo močnejši, kdo bo prvi, kdo bo imel največ rekordov, je bilo žrtvovanih 1500 nedolžnih bitij, je šlo na dno nenasitnega morja na stotine milijonov imetja.

Tu izkušam dokazati s sledečim:

Leta 1859 so zgradili a Angleškem parnik »Great Eastern«, dolg 207 m, imel je 27.400 ton, 7650 P H (konjskih sil), vozil je 14,5 milj na uro. Na krov je vzel lahko 800 potnikov prvega, 2000 drugega razreda in 1200 v medkrovi (Nemci jim pravijo Zwischendeck - Passagiere).

Ves svet je strmел. Toda ladja je šla samo enkrat v Ameriko, potem so jo rabili za polaganje kabla. Kolos se ni izplačal.

Od tega leta do 1894. leta so gradili ladje do 12.000 ton. Vozile so po 18 do 19 milj brzine, a to je bil maksimum. Pri nas smo imeli ladje do 4000 ton in do 14 milj brzine. Vsakdo je zgradil pač ladjo po svoji osebni potrebi. Nihče ni iskal rekordov.

Z leta 1892, ko je Anglež zgradil parnike »Campania« in »Lucania«, začena konkurenca, ki nima para na vsem svetu. Ti dve ladji sta imeli okolo 13.000 ton in 21 milj brzine.

Nemčija ni hotela zastati, zato je izkušala prekositi svojega sosedu.

Leta 1897. je zgradila parnik »Kaiser Wilhelm der Grosse« s 14.350 tonami in brzino 23 milj na uro, do tedaj nedosegljivo. Albion je izkušal ji iztrgati takojimnovani »modri trak« (Blauer Band) rekorda, toda brezuspešno.

Leta 1900. zgrajena »Deutschland« je dosegla skoro 25 milj, leta 1902. »Kaiser Wilhelm II.« 23,5. Angleži so bili konsternirani, Nemci so imeli najlaksuriznejše in najhitrejšje ladje. Rdeče - belo - črna trobojnica je zmagala, to je bilo preveč. Turbina je priporila prvenstvo na morju zopet njim, a to leta 1906. z »Lusitanio« in »Mauretania«. Prej imenovani ladji sta imeli 16.502 in 19.300 ton, stroji so imeli 23.000 in 26.080 H P, ta dva kolosa sta imela pa 31.600 in 32.000 ton, 68.000 H P in brzino 26 milj na uro.

Take ladje ne prinašajo nikakih dobičkov, se ne rentirajo, ker požgejo preveč kuriva, a nosijo premalo blaga, ker so preluxurizne.

(Dalje prihodnjič.)

Vabilo na občni zbor

Društva vpokojenega učiteljstva na Kranjskem.

ki bo v ponedeljek, dne 6. maja t. l., v restavracijskih prostorih »Majdan doma« v Ljubljani ob 10. uri dopoldne.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Čitanje potrjenih pravil.
4. Posamezna nasvetovanja.
5. Volitev odbora za eno leto.

K obilni udeležbi vabi odbor že zato, ker se na posameznike ne bodo druga vabila izdajala.

Društveni tajnik sprejema člane v društvo, ki se oglašijo ustno ali pismeno, vsak čas. Daljni naslov za oglašence je: Ljubljana, Marmontova ulica št. 18.

Odbor.

Listnica uredništva.

X: Prosimo večkrat kaj takega. Pozdrav Jos. B. ml.: Prihodnjič gotovo v celoti! Danes nemogoče!

Zahvala.

Vsemu velečenj. učiteljstvu ptujskega in sosednjih okrajev, ki je sprejelo našega nenadomestnega in napozabnega soproga, očeta in zeta gospoda

Dragotina Zupančič

na poslednji poti ter mu izkazalo svojo ljubezen in spoštovanje v ginljivih žalostinkah pred hišo žalosti in ob grobu, cenj. učiteljskemu zboru okoliške šole z mladino vred in g. nadučitelju Ivanu Kaukler za pretresljiv govor ob odprtem grobu izrekajo najsrčnejšo zahvalo

žalujoči ostali.

V Ptuj, 21. aprila 1912.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Kranjsko.

Št. 968

1-1

V šolskem okraju Kranj se razpisujejo sledeča stalna mesta:

1. Mesto nadučitelja na štirirazredni deški ljudski šoli v Kranju. Šolski voditelj v Kranju nima naravnega stanovanja temveč dobiva postavno določeno stanarino.

2. mesto stalnega učitelja-voditelja enorazredne Bukovica, Bukovščica, Št. Lenart in Zalilog (s to šol je združena ekskurziona šola na Davči);

3. mesto stalnih učiteljev na štirirazrednici v Smartnem pri Kranju in deške trirazrednice v Cerkljah ter mesto stalne učiteljice v Kiših pri Trzinu.

Kedno opremljeno prošenje se naj vložijo predpisanim potem pri podpisane c. kr. okrajnem šolskem svetu do 20. maja 1912.

Prošilec, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnodržavnimskim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

Pripomni se, da se bo oziralo pri popolnitvi učnih mest na enorazrednice, kakor tudi pri onih v Smartnem in Cerkljah pred vsem na moške prosojce. Prošenje podane v skladu s tega razpisa z dne 31. oktobra 1911 št. 2706 na učno mesto v Bukovici, ostanajo v veljavi tudi za natečaj.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranju, dne 15. aprila 1912.

Št. 697.

Na dvorazredni ljudski šoli v Mošnjah se bostalo namestila služba nadučitelja s postavnimi prejemki in prostim stanovanjem.

Zadostno opremljeno prošenje naj se službenim potem senkaj vlagajo do 15. maja 1912.

Prošilec, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnodržavnimskim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 10. aprila 1912.

1887—1912 — 1887—1912

Blagovolite pisati po vzorcu!

V. J. Havliček in brat

Kopališče Poděbrady (kralj. Češko) slavnoznani izvozniki dom, ustan. 1. 1887 priporoča občeznane in pripoznane kakovosti

modno blago — zefire spomladanske in poletne novosti za 1912.

Havličkove tkanine, kanafare, brisače, robce, namizne in kavine garniture, batiste pralne svilne itd.

Damaste, opreme za neveste.

XXV. trgovsko leto.

1 zavoj 40 m okusno zbranih ostankov v velikosti do 8 m pošiljam za 18 K po povzetju franko. Od teh ne pošiljam vzorcev. Le pri nas najbolje. — Havličkova tkanina 1 kos 23 m za 12 K, 13-20 K, 14-50 K, 16 K, 17-50 K, 20-40 K, 22-40 K.

Najugodnejši češki nakupni vir

Učiteljica

na šestrazredni šoli, tik železniške postaje, želi zamenjati službo s tovarišico ob železnici blizu Zidanega mosta. — Naslov: Ljubljana, poštno ležeče 84.

Viktorija Sterniša

Ljubljana, Jurčičev trg 3

priporoča svojo bogato zalogo črevljev, gamaš in galoš po najnižji ceni. Zunanja naročila izvršujem točno.

Le tedaj

doseže kakovost fine zrnate kave svojo polno veljavo, če voli cenj. gospodinja kot kayni pridelek najzanesljivejše vrste!

Najbolje storite

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, »pravega« : Francka: »iz tovarne v Zagrebu vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

AVGUST AGNOLA

Ljubljana, Dunajska cesta 13

— poleg »Figovca« —

priporoča svojo veliko zalogo stekla, porcelana, petrolejnih svetilk, ogledal, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, aparate za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsakovrstna steklarska dela, tudi nova šolska poslopja na deželi itd.

J. Jax

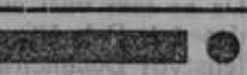
Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji, kolesa in pisalni stroji.

Pletilni stroji.

Sukna

in

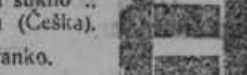
modno blago

za moške in ženske obleke priporoča firma

Karel Kocian

z tvornica za sukno v Humpolcu (Češka).

Vzorci franko.

Vzorci poštne prosti proti vrnitvi.

Krasne novosti za pomladansko in letno sezono!

Vzorci poštne prosti proti vrnitvi.

Došla je velika izbira vsakovrstnega modnega blaga za ženske obleke. — Elegantne moške obleke od sukna do najfinejšega angleškega blaga. — Možko in žensko perilo v krasni izbi. Novitete v dežnikih posebno v damskih solnčnikih. Priporoča se slavnemu učiteljstvu tvrdka z modnim in oblačilnim blagom

Gorica Ivančič in Kurinčič

Gospodsk. ulica 11. (V. G. Carducci.)